

Ifjúság és az érték

XV. Kárpát-medencei Középiskolás Vezetőképző

Budapest, 2015. február 27–március 1.
(krónikája)

1. nap

Halzl József elnök köszöntőjében kiemelte, neki ez az egyik legkedveltebb rendezvénye. Fontos célként jelölte meg a határokon átnyúló ismeretség erősítését.

Csáky Csongor főtitkár rövid visszatekintést tett: ez a Szövetség 15. vezetőképzője, nyolc éve indult, még Mádl Ferenc elnöksége idejében. A mostani témakör az „Ifjúság és érték” arról szól, amit egy középiskolásnak el lehet mondani, amit ők be tudnak építeni az életükbe.

A következő települések középiskoláiból jöttek két diákból és egy tanárból álló csoportok: Aszód, Bajce (Felvidék), Balassagyarmat, Budapest (Rózsadomb, Ferencváros gimnáziumaiból), Bácsalmás, Eger (két gimnázium is), Érsekújvár (Felvidék), Cegléd, Csicsó (Felvidék – Csallóköz közepén), Guta (Felvidék - Komáromtól 20 km-re), Gyömrő, Ipolyság (Felvidék - Hont vármegye valamikori székhelye), Kiskunfélegyháza, Nagymegyer (Felvidék – Komáromtól 20 km-re), Léva (Felvidék), Szolnok.

Fluck Benedek, HR-szakértő előadása nagyon tanulságos volt: „Kapcsolatok, Karrier a Kárpát-medencében” (KKK). Néhány gondolat az előadásából:

Teleki Pállal indított, aki azt vallotta, a vezetés elsősorban példa. Majd az egymás közötti hidépítés felépítésének fontosságát elemezte, utalván arra, hogy a jelen lévők a Rákóczi Szövetség révén kapcsolódnak egymáshoz.

Abból indult ki, hogy az alapvető értékeket a család határozza meg, az első példákat is onnan kapjuk. Az életünk folyamán jó esetben lesznek olyan vezetőink, vagy akár más cégeknél is láthatunk olyanokat, akik hitelesek, példaképek lehetnek. Nagyon fontosak a szakmai kapcsolatok, mivel itt azonos az érdeklődés, azonosak a célok.

Mindenkinek a családja adott, de saját maga alakítja később a kapcsolatait, pl. hobbiján keresztül.

Majd az internet hasznosságáról tartott egy kiváló összefoglalót.

Második résztémája a karrier volt, mely meghatározza egész életünket. Nem mozgólépcső, hogy magától vigyen fölfelé bennünket, hanem tenni kell érte. A karrier két megközelítésére is felhívta a figyelmet: milyenek vagyunk a magunk és milyenek a mások szemében.

A karrier típusai:

1. Vezetői karrier
2. Jól képzett, elismert szakember pl: szakértői pályafutás (akadémikus)
3. Projektvezető karrier: egy cél megvalósítása, majd a csoport felbomlása, új alakítása

Milyen képességek és készségek szükségesek ehhez?

- Önismeret
- Céltudatosság
- Elkötelezettség, kitartás
- Szakmai, emberi alázat, tisztelet
- Kommunikáció (pl. legalább egy világnyelv kell a kapcsolat építéséhez)

Margittai Gábor, a Magyar Nemzet újságírója azzal kezdte, hogy az I. világháború rontotta el az egész XX. századot. Majd az előadása folyamán ezt nagyon szuggesztíven be is bizonyította.

Sokkolóan hatott, amint bemutatta, hogy a Romániához került területeken a magyar történelmi, tárgyi emlékek hogyan pusztulnak, hogyan teszik módszeresen tönkre a hatóságok. Példának láttuk a piski csata emlékhelyét, Martinuzzi Fráter György Erdély kormányzójának alvinci kastélyát, a Kemény-család sírboltját, a Hunyadiak emlékhelyeit. És utána bemutatta ennek ellentétét, ahogyan Olaszországban mindent megőriznek a későbbi korok okulására, pl: az Isonzó–Doberdó harctér emlékei, a három ezer méter magasban előkerült gleccsermúmiák.

A Kárpát-medencében mindenütt vannak magyar emlékek, ez természetesnek vesszük, de például Szardínián is találunk, ami nem ismert. A nemzet emlékezetéből sokminden kiesett, aminek nem szabadna megtörténnie. Példának bemutatta a Major Anitával közösen és elsőként tavaly végigjárt I. világháborús halálmenet történetét és útvonalát, a talált tárgyi emlékeket, amely Belgrád alól indult, és a Szardínia-sziget melletti kis szigeten, Asinarán (Szamár-sziget) végződött. Útközben is sok emléket találtak, de a végcélnál – a most már nemzeti parkban – nagyon gazdag tárgyi anyagot: a bozótban eredeti vizes palackokat, furcsa épületcsoportokat, tömegsírokat, kápolnát, csontkamrát, temetőt, ciszterna maradványait – ennek egy jelentős részét magyarok építették. A lépcsősor, a szobrok magyar mérnökök, művészek tehetségét bizonyítják.

85 ezer osztrák-magyar hadifoglyot indítottak útnak a szerbek, embertelen körülmények között, nélkülözések közepette, állatias felügyelők irányítása mellett (akik még verték is a védteleneket!) hajtották őket gyalog két hónapon keresztül, 900 km-es úton hatalmas hegyeken keresztül Dél-Albániáig. Onnan áthajózták a megérkezett 23 ezer legyengült, kimerült embert a se vízzel, se épületekkel nem rendelkező Szamár-szigetre. A háború végére csak 6 ezren maradtak, de többségük 2–3 éven belül már meg is halt.

Befejezőként kijelentette, hogy az útikönyvekben a magyar vonatkozásokat is be kellene mutatni, sőt ki kellene emelni, de sajnos ezek többsége külföldi írók, kiadók fordításai.

Az esti programban a tanárok és a diákok ismerkedési estje különvált – a beosztás, az érdeklődési kör, a téma természetéből eredően.

Csáky Csongor főtítkárnak köszönte a *tanároknak*, hogy áldozatot vállaltak, és elkísérték a diákjaikat a hétvégére. Erre a későbbiekben többen kitértek, ők ezt nem érzik áldozatnak, örömmel jöttek.

Majd a Szövetség tevékenységéről beszélt. *Ezek közül néhány:*

–új pályázatot írnak ki az 1% megszerzése érdekében

–a beiratkozási programok jó eredménnyel zárultak, példaként említette, hogy az elmúlt hat év alatt a Felvidéken egyre nő a magyar iskolába beiratkozottak száma, elsősorban a nyugati részeken. A partiumi Biharban 1400 családot szólított meg a Szövetség, ennek hatására 200 gyerekekkel többen iratkoztak be Nagyváradon és környékén. Idén áprilisban a Kárpátaljára is kiterjesztik a magyar iskolákba beiratkozottak támogatását.

–bevált a határon túli magyar nyelvű tanulók meghívása a magyar nemzeti ünnepekre, például a március 15-i ünnepségen 250 felvidéki fiatal lesz a vendégük Budapesten. Tavaly 500 gyereket tudtak elvinni a határon túlra a Szövetség segítségével.

–a Rákóczi-séták elnevezésű bejárótúrák nagy népszerűségnek örvendenek.

–rendszeresen szerveznek különböző emlékünnepeket (pl. Esterházy János), elismeréseket adnak át.

Ezután a tanárok ismertették a lakóhelyükön végzett tevékenységüket, és megköszönték a Rákóczi Szövetség folyamatos támogatását.

A *diákok* ismerkedési, csapatépítési estje szintén jól sikerült. A csoportok feladata az volt, hogy a kapott fogalmak közül a szerintük legfontosabbat kellett felülre berajzolniuk, majd köréteni a többit, ahogy azok kapcsolódnak. A közepébe pedig egy mottó került. A hivatalos programot széki és csángó táncok tanulása zárta.

2. nap

A délelőtti első előadásban *Morvay Levente* civil- és pályázat szakértő ismertette, hogyan lehet bekapcsolódni a pályázatokba. Néhány gondolat belőle:

- az ifjúsági közösségek jellemzői, a nem formális közösségek jellemzői
- az egyesületek
- a szövetségek
- az alapítványok
- a közhasznúság.

Majd kiváló praktikus tanácsokkal látta el a jelen lévőket, pl.:

- teendők a bírósági bejegyzés után
- mit tesz egy jól működő civil szervezet
- önkéntesség.

Halzl József elnök felidézte a Szövetség feladatát, majd *Csáky Csongor* főtktár ismertette az idei főbb programokat. (Ez utóbbi egy részét már fentebb említettem.)

A legfőbb cél, a Kárpát-medence magyarságának szolgálata és II. Rákóczi Ferenc szellemi örökségének ápolása. Az egyesület 1989-ben indult. Ma 429 településen (pl.: Magyarországon 250, Partiumban, Erdélyben 72, Felvidéken 64, Délvidéken 10) van helyi szervezet, ezen belül a jelen lévőket legjobban érdeklő szám: a 231 középiskolában 20 000-et meghaladó a taglétszám. A Szövetség népszerűségére a legjellemzőbb adat, hogy 2014-ben mintegy 2 000 fővel bővült a tagsága.

Kiemelt programja 2004-től a Szövetségnek a beiratkozási program, mert ijesztő, hogy csak a Felvidéken a magyar gyerekek 1/5-e szlovák nyelvű iskolába jár. Ezért kap a magyar iskolákba beiratkozó 5200 gyerek 10 ezer forint támogatást (ami a Kárpátalján egy havi bére a tanároknak!). Az óvodai programjában tavaly 13 ezer óvoda kapott ajándécsomagot, felhíva ezzel a figyelmet a magyar iskolában való tanulásra. A Szövetség száz helyszínen rendezett támogatói programot, ahol a műsor mellett a Szövetség képviselői elbeszélgettek a szülőkkel, érdeklődőkkel.

Az anyanyelvi táborokat (Tatán, Baján, Győrben) elsősorban a szórványban élő magyar gyerekeknek rendezik. Középiskolásoknak már évek óta jól kialakult lehetőségeket kínálnak: a sátoraljaújhelyi tábor 450 fővel, a vezetőképző félévente, a diákutaztatási program, a *Cultura Nostra* történelmi vetélkedő, a *Gloria Victis* Ifjúsági Találkozó és Történelmi Vetélkedő (több száz három fős csapat szokott indulni.). A diákutaztatási programban mintegy 10 ezer határon inneni és túli diák vett részt március 15-én, június 4-én, október 23-án.

Felnőtteknek központi szervezésben: főiskolás tábor Szentendrén, történelemtanárok tábora 1998-ban indult, irodalomtanárok tábora (pl. tavaly Gödöllőn 160 fővel), Esterházy János emléknap, az Összetartozás napja, II. Rákóczi Ferenc születésnapján koszorúzások, megemlékezések.

Ezeket egészíti ki a helyi és az ifjúsági szervezetek számtalan saját szervezésű programja, amihez sok esetben a Szövetség anyagilag hozzájárul.

Végezetül a főtítkárismertette a Szövetség irodájának a fentiekén kívüli tevékenységét (pályázatok írása, rendezvények lebonyolítása stb.), a jelenleg aktuális pályázati lehetőségeket, majd a Vezetőképzőn segítő önkéntes munkatársakat is bemutatta (**az elsőnek, a hölgynek a nevét nem tudtam leírni**), Nagy Domonkos, Petrovay László), akik igazi lelkesedéssel beszéltek a saját munkaterületekről.

Takaró Mihály irodalomtörténész a délutánt kezdő első előadásban az identitáserősítés fontosságát erősítette elméleti és gyakorlati példákkal. Ebből néhány gondolatot ragadok ki: Az értékből kell kiindulni, amely meghatározza a gondolkodásunkat, az értékrendünket, mely gyermekkortól változó, de vannak állandó értékeink is, például az, hogy boldogok akarunk lenni. Minden döntés mögött értékrend áll, ma azonban értékválságos világban élünk, egyensúlyborulás van. Jogvédő szervezet sok van, de kötelességvédő szervezet egy sincs. A „Felelősség” szobrát sem állították még fel. Pedig a szabadság csak felelősséggel együtt érték. Vagy fiatalon alakul ki az értékrend, vagy soha. Tamási Áront idézte: „Azért születünk a világba, hogy valahol otthon legyünk benne!”

A XIX. századi ember számára legfontosabb érték a haza, a hűség, a szabadság, a család volt. A XX. századdal ez változott, megrendült a régi értékrend. A XXI. században saját értékrendet állít fel mindenki. Ma az egyén, az individuum áll a középpontban. Ezt a századot a globalizáció és a mobilitás jellemzi. Sajnos Magyarországon kicsi a mobilitás, nálunk inkább az a jellemző: „Az én házam, az én váram!”.

Majd a család szerepével, a hűséggel, a felelősség kérdéseivel foglalkozott. 25–30 éves koráig tud az ember barátot szerezni, jó ismerőst, jó munkatársat azután is.

Az identitást kultúrával lehet megszerezni, pénzért megvenni nem lehet! Tér és idő koordinátájában születünk és halunk meg. Közben van az életünk.

Nem minden értékes, ami korszerű! Az érték azonban örökre korszerű marad. És hogy a magyarság megmaradjon, annak Ti vagytok a letéteményesei – zárta lényegretörő, gondolatgazdag előadását.

Beer Miklós római katolikus váci megyéspüspök saját életéből hozott példákkal indította eszme-futtatását, majd eljutott a mához, az ország 1/10-ed részének püspöke már tizenkét éve. A bizalom fogalmának tisztázása után a feladatok vállalásának fontosságát emelte ki. Kifejtette, hogy ő mit ért érték, majd mit ért sajtószabadság alatt.

Ha nincs világos irány, akkor ki dönti el, merre menjünk? – tette fel a kérdést. Majd a keresztény értékrend irányait vázolta, többek között: az emberségünket nem az adja, hogy milyen autóval járunk, mennyi a bankbetétünk. Emberség az, akinek adhatok a szavára. Mi, akik jó helyre születünk, jó szülőket, barátokat, tanítókat, papokat kaptunk, felelősök vagyunk azokért, akiknek nem ez jutott. Emberként akkor leszünk értékesek, ha önzetlenül, egymás segítségére vagyunk, amit senki sem tilthat meg nekünk.

A szabadságunk, a felelősségünk nagyon fontos, az értékek mentén kell a szabadságunkkal élni. A Világ gyorsan fog változni, legyetek éberek! Mindig tudjátok, hogy merre van a Sarkcsillag! – fejezte be érzelmekre is ható hangos gondolkodását.

3. nap

Zichy László – Amerikából hazatért pszichológus – az előadásáról, foglalkozásáról megküldött visszaemlékezése:

„Harmadszorra hívott meg Rákóczi Szövetség valamely nagyobb rendezvényre, s mindig szabad kezet kapok. Szívesen megyek, mert mindig azt tapasztalom, hogy nagy gondal állítják össze a döntően határon túli fiatalok, középiskolások, egyetemisták és tanárok

számára a programokat. Jó érzés, amikor az ember általa becsült előadótól veszi át, vagy adja át a stafétabotot, ránéz a színes és gazdag programra.

Idén tudatosan a nemzet hálójának újjászövéséről beszéltem, s feleségemmel, Évával úgy építettük fel a programot, hogy az ne csak beszéljen az utolsó évszázad okozta sokrétű károk legalább részleges begyógyításáról, hanem gyakorlatban is segítsen a kapcsolat- és hálózatépítésben.

Nemeskürthy tanár úr egyszer arról mesélt, milyen meghatározó szerepe volt Mohács után, hogy a haza csatatéren veszett vezetőinek özvegyei képesek voltak összefogni a gazdaságot és a társadalmat, s nem porladt szét az ország. Tompos Lilla, a magyar nemesség ruhaviseleteinek nagyívű bemutatása kapcsán mondta el, hogy 1949-es világosi fegyverletétel és azt követő Haynau bosszú és Bach diktatúra során, egészen a kiegyezés előtti évig minden hivatalos tiltás ellenére az istentiszteleteken a nők gyászöltözékben (feketében vagy sötétbordóban) jelentek meg. Ez nemcsak a gyász, a feloldatlan gyászt mutatta, de egyben a nemzet ellenállását is. Majd amikor a „Kiegyezés” belátható közelbe került, a nemesi és főnemesi udvarokban hatalmas ruhakészítési mozgalom indult, csodálatos díszes ruhákat alkotva, készülve a nemzet újra feltámadására.

A szovjet „Gulag” fogoly millióiból információk szerint a magyarok szabadultak legnagyobb arányban, melyet azzal magyaráznak, hogy köztük volt a legnagyobb összetartás, szolidaritás. A Kárpátaljáról elhurcoltak kaphattak néha csomagot, a konyhán dolgozó foglyok is tudtak időnként élelemre szert tenni és a táboron kívül munkát végző kőművesek is hozzájutottak néha többletelátványhoz.

Nemzetünk a nehéz történelmi időkre időnként kemény összetartással válaszol – saját magam is emlékszem arra, hogy az 1956-os forradalom idején az ellátási zavarokkal küzdő fővárosba teherautókon küldte a vidéki parasztság térítés nélkül a krumplit, zöldséget és almát. S a nemzeti összetartás pillanatai nemzetünk fennmaradásának kritikus időszakaiban történtek. Az elmúlt száz év két világháborúját, két diktatúráját nehezen élte túl az ország és a nemzet. Összefogásra ma is szükség van, s ebben meghatározóak a kapcsolati rendszerek, hálózatok, s persze az értékeink átmentése.

Ezt a délelőttöt nem csak bemutatónak szántuk, de a bemutató lehetőségét kihasználva konkrét kapcsolatépítőnek, gondolatkeltőnek, közös értékek megfogalmazásának. Amikor az országot és nemzetet érintő súlyos válságokról, visszatérően pusztító megrázkódtatásokról beszélünk, fel kell tennünk a kérdést: mi maradt a múltból, mi újjáteremthető, mire alapozzunk, és mit kell modernizálnunk?

Ósi nemzeti értékeink során sok mindent jogosan fel lehet sorolni, de ezek közül az alább felsoroltakat tartom a legfőbb értékeknek:

–Különös és egyedi szerkezetű nyelvünket, mely szinte matematikai logikájával sok területen elősegíti a kreatív gondolkodást.

–Népdalkincsünk közel kétszázezer lejegyzett dallammal világviszonylatban hatalmas kincset takar.

–A magyar néptánc a világ egyik leggazdagabbja, ráadásul csoportösszetartást és identitást erősítő eszköz.

És mindezek konkrét következménye:

Bartókot a világ zenetörténete egyik legnagyobb zeneszerzőjének tartják, s bizony művei meghatározó módon a sajátos magyar népzene kultúrára épülnek. Nyelvünk szerkezetének és sajátos kultúrájának terméke az a költészet, melyet akár Hegedüs Géza tanár úr, akár Faludy György a világ legfelsőbb szintjére sorol.

Állítólag a Microsoft vezető tíz program rendszer tervezőjének fele magyar, s az megkétszegtelen, hogy a Los Alamosban megtervezett első atombomba atyjai közül döntő szerepet játszottak a magyarok, s még Einstein is magyar tolmáccsal ment velük együttgondolkodni. A magyar ipar innovativitásával két évtizedet Európa műszaki élvonalában haladt és az utóbbi

évtizedekben az iparban csúcsvezetőként élvonalban eltöltött barátom szerint a nyugatiak felismerik a magyar kreativitás kiválóságát, s egyre több külföldi cég telepíti ide a műszaki innovációját. Bár kisebb körben, de erről magamnak is ismereteim vannak. Erre az innovativitásra ma már a magyar kormány is kőkeményen épít, s „kulturális adottságainkra építő tudásalapú társadalom”-ról beszél.

Ha ez igaz, melyet minden eddigi tudásom is megerősít, úgy a magyar nemzetnek évezredek hozott, öröklött tudása kifejezetten a jövő modern társadalmának és gazdaságának egyik európai motorja lehet. Az utóbbi év gazdasági mutatói is ezt igazolják.

Állítólag a japánok közül sokan kisgyerekkorban elkezdik a magyar nyelv tanulását. Ezt nem közvetlen forrásból tudom, azt azonban a legközvetlenebből, hogy Japánba importálták a magyar óvodarendszert. Balogh Kati professzorasszony egy közös munkánk után a tihanyi mólón mesélte el, milyen volt Japánban magyar rendszerű óvodát építeni. A csoda e nemzetben van, sajnos fékek és ármányok jól beépített rendszerétől gyakran abroncsba verve. De azok szétfeszíthetők s már részben szétfeszítették.

Amit eddig felmutattam, a félóra előadásban: spotlight és klip. Rávilágítani a nemzet történetének, múltjának és lehetséges jövőjének lényeges elemeire, meghívni a hallgatót a cselekvő részvételre, ha kedve van hozzá. A foglalkozás második része az önmeghatározás ebben a történelmi, földrajzi térben. Két apró, néhány perces feladat, igen személyes, de deklaráltan a későbbiekben a munka során nem behozott információ. Először mindenki rajzolja fel az öt akadályozó korlátokat, nehézségeket, legyenek azok személyek, vagy éppen tárgyak, szervezetek, elvek. Aztán ugyanennek fordítottja: a segítő személyek, lehetőségek két dimenziós térben elhelyezése. E két rajzot mindenki zsebre teszi, otthon egymásra is vetítheti. Aki használja, annak jó iránytű lehet saját életében.

Ezután csoportmunka következik. A félretolt székek által szabadon hagyott tér elég ahhoz, hogy szemléletesen felállíthassuk az országhoz, a határokhöz való személyes viszonylatunk, elhelyezkedésünk. Néhány szóban érdekes életvonalak jelennek meg.

Visszaülve az előadásban a nemzet szétporladását mozgató erőkre és a nemzet hatékonyságához szükséges újjászerveződés szükségességére, a „térkép”-en elhelyezett valamennyi résztvevő instrukció szerint elindul társat keresni. Olyat, kit még nem ismer, de mégis van benne valami érdekes. Több tucat ember turbuláns mozgása során számos szemkontaktus keletkezik, apró benyomások, majd mindenki megleli párját. Három perc adódik a kölcsönös bemutatkozásra, önmeghatározásra. Aztán a párok újra útrakelnek tájékozódni és egy másik párt keresni. Az így kialakult négyesek ismét útra indulnak, ismét turbulencia, majd egymásra találhatnak az immár 8-as csoportok. Aztán közös gondolkodás, közös önmeghatározás. Ezután a csoportok közös munkával, testtartással és egy rövid szóval vagy kifejezéssel, testbeszéddel is megfogalmazzák önmagukat.

Az eredmény döbbenetes: karakán önmeghatározások és önkifejezések egymásután, immár jó hangosan, az összes résztvevő számára. A korábban kirajzolt térkép által jelölt Kárpát-medencében. A legvégén, zárásként egy mindenki által ismert dal, mely az egyik csoport hangulatjelentésére „Tavas van” is válaszol. A „Tavaszi szél vizet áraszt” dalnak először minden sorát egymásután más 14-es csoport énekli, majd mindenki együtt.

Ez a másfél órás foglalkozás, bár demonstráció volt, de konkrét céllal fogalmazódott meg a tervezésekor éppúgy, mint megvalósulásakor. Ahogyan a festőművészek először vázlatokat, készítenek értékes és nagyívű képeikhez, ez a kéttucatnyi tanár és négy tucatnyi fiatal vázlatot, sőt inkább tartalomjegyzéket készített e nehéz sorsú Kárpát-medence innovatív újjáteremtéséhez. Egyszerre alázattal, megértéssel és dinamikával.”

Daróczi Bárdos Tamás zenetudós édesapjának, Bárdos Lajosnak a gyökereit, életét, munkásságát mutatta be a délelőtti második előadáson. A felhangzó kórusművek pedig nagyszerűen színesítették a mondandóját.

A család Bárdos Péter jobbágytól származik, aki III. Ferdinándtól kapta a nemességét, a nevét és a címerét. Bárdos Lajos szülei, testvérei bemutatása után nagy meglepetést okozva elmondta, a hírnévben Bartók és Kodály után következő zeneszerző, Bárdos Lajos mindenképp ötös volt, egyedül énekből négyes. Hallotta ugyan a hamis hangokat, de nem tudta kiénekelni. És akkor példát adva a jelen lévő hallgatóságnak, elmondta, hogy mivel karnagy akart lenni, ezért módszeresen és hatalmas akaraterővel érte el célját, például naponta kétszázszor ütötte le az „A” hangot, hogy rögződjön benne. Évek alatt abszolút hallása lett, és énekelni is kiválóan megtanult. A félénkségét is módszeresen küzdötte le.

Első művét a cserkészeknek írta 1921-ben, a „Kis kece lányom”-at. Nagyon hamar elterjedt, még Új-Zélandban is éneklük. A Zeneakadémiára az első évben brácsásnak nem vették fel (mert nem is indult brácsa szak!), a második évben azonban zeneszerző szakra igen, miután meglátták benne a tehetséget. 1925-ben végzett Kodály Zoltánnál.

Legjobban a karnagy feladatokat kedvelte (énekkarok vezénylése), másodikként a kórusművek komponálását. A 800 műve közül kb. 400 egyházi és 400 világi témájú. Ő indította el az Éneklő ifjúság mozgalmat, aminek éves seregszemléjén az egyesített kórusok koncertjét még ötven év után is ő vezényelte. Sokat tett a kórusművek terjesztéséért is, a Magyar Kórus c. folyóiratban mintegy kétezer művet jelentetett meg. Életében naponta 7–10 – elsősorban kérő – levélre válaszolt.

És amit szintén példaképnek állított a hallgatók elé, édesapja rajongott a feleségéért, és 11 gyereket nevelt fel nagy szeretetben. Külön kiemelte, kiváló humora is volt.

Amikor idős korában megkérdezte tőle egy újságíró, hogy sokmindent csinált, de nem lett volna-e szerencsésebb kevesebbre koncentrálni? Az felelte: „soha nem unatkoztam, tennivaló mindig van, utólag nincs min fanyalognom.”

Méltó befejezésként a *Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola* tanulói (Dávid Boglárka, Nasser Lale, Csabay László, Simonics Viktória, Haraszi Rajmund) Ránki György: Pentaerophonia és Carl Nielson: Fúvósötös c. műveit adták elő nagy átéléssel, magas szakmai tudással.

2015. március 6.

Batár Zsolt Botond